

Ämnet är grå gnejs, höjden 1,22 m, bredden vid foten 1 m, i toppen tangerande övre slinglinjen 88 cm, slingans bredd 10 cm.

Ristningen är i det hela väl bibehållen. I **prurikr** har 3 **u** krökt stav men lodrätt bistav. I 29—34 **trakia** äro **tra** och 34 **a** klara, 32—33 **ki** som B. 821 och Wætter läsa **it**, svårlästa. I 32 **k** är staven klar men 4 cm uppifrån, 6 cm nedifrån finnes en avsats, varigenom högra sidan av staven blivit förstörd, och vinkelrätt från denna en avsats över följande runa 33 **i** och bistaven på 34 **† a**. T. h. om toppen av **k** är stenens yta litet nedsänkt i form av en triangel, som förefaller att vara bistav till **k**, enär dess högra sida äger en fåra. Det lilla utrymme, som avsatsen lämnat, har gjort, att bistaven till 32 **k** blivit för liten. På stavens vänstra sida finnes ingen bistav. 33 **i** är en stav utan bistav. 1,5 cm t. h. om stavens topp utgår visserligen en fåra snett nedåt, som i B. 821 fattas som bistav till **† t**, men är så smal och kantig, att den mycket väl kan vara naturlig; på vänstra sidan av staven finnes intet spår, som kunde tagas för v. bistav till **†**. Ordet har alltså sannolikt varit **trakia**. Det följande ordet är **for**, icke **uar** som i B. 821; 35 **f** är mycket otydligt, nedre staven är klar och övre bistaven tämligen tydlig, bistavarna torde ha varit korta som på 42 och 57 **f**; i 36 **≠ o** är övre bistaven synlig blott t. v. 8 och 19 **s** äro vänderunor.

Inskriften fortsättes på framsidans vänstra kant med namnet **ulaifr**, i vars **a** övre staven utgår från h. bistavens spets, även Boije uppfattar runan sålunda; en avsats t. h. om runan har möjligen orsakat det oriktiga **r** i B. 821 för 40 **a**.

Inskriften är följande:

prurikr : stain : at : suni : sina : sniala : trakia : for : ulaifr : i : krikium : uli : sifti :

5 10 15 20 25 30 35 40 45 50 55

Namnet **prurikr** återgiver Bugge, *Runverser* s. 179 med *Prýrikr* och hänvisar till sin behandling av namnet i *Ark. f. nord. fil.* II, 247 f., där han s. 249 antager, att första leden är en substantivstam *prýð-* av **prūði-*, som kan jämföras med ags. *prýðu* »makt, kraft», som första led *prýð-*, varmed den fvn. ordstammen *prúð-* »styrka» i flera ord, som stå i förbindelse med Tor, är nära besläktad. Därvid förklaras emellertid icke av Bugge förekomsten av **r** för väntat **r**, som bör sammanställas med **hrurikr** Ög. 153 Styrestad, [**ry**]rik, gen. **ryr : iks** Sö. 47 Vålsta och första ledens slutande **r** i **piupreipr** Ög. 93 Haddestad, på vilket senare ställe jag förklarat detta **r** som slutljud i första leden, som varit en ursprunglig os-stam. Ordet »reste» har av ristaren utelämnats framför **stain**, 52—54 **uli** måste stå för *gulli*, som bildar allitteration med **krikium** *Grikkium*, och 55—59 **sifti** för *skifti*. Då **i krikium** står i dat. plur., kan det blott bestämma **sifti**, icke *för*, som skulle fordra ack. plur.

Inskriften utgör en egendomlig blandning av prosa och vers eller, om man så vill, prosa med allitterationer: Verspar äro:

at *syni sīna* och ī *Grikkium*
snialla drængia *gulli skifti*

men skiljas åt av anmärkningen **for ulaifr** på prosa.

Översättning: Tryrik (reste) stenen efter sina söner, käcka kämpar, for Olev, i Grekland skiftade han guld. Jfr Sö. 155 Söderby.

Båda sönerna lovordas alltså som käcka, men blott Olev nämnes vid namn, som vunnit byte i Grekland.

164. Spånga, Råby sn, Rönö hd.

Pl. 73. Pl. 13: B. 822.

Litteratur: B. 822; L. 884; Ransakn. 1667—84; Runverser s. 179; J. Peringskiöld Mon. X: 21.

Runstenen står i hagen utanför gamla Spånga som ligger nordligare efter landsvägen än det nya och ett stycke in i hagen. 10 steg nordost om stenen finnes en gravkulle med stensättning omkring och längre bort i samma riktning finnas flera forngravar.

Ämnet är gråsten. Höjden är 1,96 m, bredden vid foten 1,98 m, i toppen över övre slingan 38 cm, slingans bredd 9—11 cm.

Det konstfulla korset utgör mast i ett skepp, under vilket lönnrunor äro ristade.

Slingans inskrift med vanliga runor börjar nedtill t. v. med 1—14 **kupbirn : uti : pair**, efter vilket kolon saknas. I 15—20 **raispu** saknar **a** bistav, som ersättes av en djup skrovlighet. 21—24 är **stan** med tydlig bistav på **a**, om än smalare än övriga bistavar. Mellan **stan** och 25—29 **pansi**, vars **s** är omvänt med något förlängd övre stav, saknas skiljetecken. I 38—42 **fipur** saknar 39 **i** bistav men t. v. om staven finns en liten avplattning i stenen, som säkert skall föreställa vänstra bistaven till **a**, vilket runan måste vara avsedd att vara, men av högra bistaven finnes intet spår, staven själv är mycket djupt huggen, jfr 16 **a**. I 43—45 **sin** har **s** uppåt förlängd nedre stav. I 50—57 **trikr : li** har 54 **r** felaktigt nedtill fått tydliga, om ej mycket djupa bistavar till **Λ**, synliga som en avplattning i stenen, runan måste vara avsedd att vara **i**. 56 **a**, vilket runan skall vara, har bistav till **a** blott till v. och även denna egentligen blott en gropighet. I 58—62 **stafn** är bistaven på 62 **n** svag, dock klar, fast grund t. h., blott en gropighet till vänster. I 68—71 **likr** utgår i 71 **Λ r** den högra bistaven 3,5 cm från stavens topp, den vänstra är knappt skönjbar. I 72—79 **uistarla** är bistaven på 72 **u** krökt, nästan som på **r**.

Lönnrunorna utgöras av 5 kvistrunor och 6 stavlösa, som avslutas av kolon.

Kvistrunan 80 är 3 : 2 **u**, möjligen 2 : 2 **n**, enär det översta strecket t. v. skulle kunna tänkas vara en naturlig fåra; Boije läser 3 : 2 och runan är nog **u**. 81 är med säkerhet 3 : 1 **f** och 82 2 : 1 **h**, så ock enl. Boije. 83 3 : 2 **u** befinner sig på ett ställe av fältspat; de båda strecken t. h. äro säkra och inga flera finnas där, t. v. finnes det mellersta strecket fullt tydligt men ock det nedre kännes jämförelsevis djupt. Det övre är grundare. Boije tyckes vilja läsa 2 : 2 **n**, säger ej mycket vara synbart. 84 1 : 4 **l** är fullt klar t. h. och även t. v. kan ej gärna mer än ett streck finnas, så ock hos Boije. Kvistrunorna 80—84 äro alltså **ufhul** i det 80 och 83 mindre sannolikt varit **n**, vilken läsning ock skulle ge en följd av medljud.

Den första stavlösa runan 85 är 3 cm lång och kan vara **n**. 86 ser ut som urnordiskt **s** med två knän åt höger, ett åt vänster och utgår från skeppsbotten. 87 är stavlost **a**. 88 ser ut som bistavarne till **R** alltså ett knä åt h. och ett åt v., börjar 1,5 cm under skeppsbotten. 89 är triangelformig med spetsen nedåt och lutar något åt höger. 90 är en 4 cm lång stav, som upptill genom en grundare fåra, som är böjd åt v. är förbunden med skeppsbotten; det är oklart, om Boije upptager denna förbindande fåra. Av de stavlösa runorna äro 86 och 88 förut obekanta, 89 och 90 även av tvivelaktig läsning, och deras betydelse kan först genom tydningen utrönas.

Tydningen har att utgå från att lönnrunorna skola utgöra en vers, som allittererar med **uistarla**, då bland dem säkerligen intet stavrim på **likr** finnes. 80—81 **uf** måste vara ett särskilt ord, då det följes av **h**, som bör börja ett ord, och kan antagas vara det utfyllande *of*, som i fornnordisk poesi ofta står framför verbalformer, i synnerhet particip, då 82—85 **huln** lämpligen kan tolkas som particip av *hylia*, jfr isl. *jörðu hulinn* »buried in the earth», av vilken participbildning fsv. dock äger blott få spår. 90 kan fattas som **u** och 89 på grund av formen som **t**, som dock borde stå upptill, men **tu** »dog» skulle giva en passande mening. Måhända kan då 86 tolkas som **s** och 88 som **r**, alltså 86—88 *sar* »den som», med **r** för väntat **r** för tydlighetens skull. Betydelsen skulle då bliva:

»Västerut begravnen ligger han, som dog.»

Alliterationen med **uistarla** måste alltså uppbäras av *huln*, alltså av vokal, föregången av *h*.

Då det är alldeles påtagligt, att 16, 39, 56 **i** äro avsedda att vara **a**, fast bistaven föga eller ej alls kommit till uttryck, och att 54 **r** blivit felristat för **i**, insätter jag de åsyftade runorna vid återgivande av inskriften, som alltså är följande:

kupbirn	: uti	: pair	raispu	: stan	pansi	: at	: kupmar	: fapur	: sin	: stup	: triki	: la	: i	: stafn	skibi
5	10	15	20	25	30	35	40	45	50	55	60	65			
likr	uistarla														
70	75		80		85	90									

Översättning: Gudbärn, Odde, de reste denna sten efter Gudmar, sin fader. Stod manligen i stammen på skeppet, ligger västerut jordad, han som dog.

Runorna 46—90 utgöra en halvstrof i fornyrdeslag:

*stōdh drængila
ī stafn skipi,
liggr væstarla
of hulin sar dō*

Den avlidne lovordas alltså för att ha varit en kämpe i framstammen på krigsskeppet (fyn. stafnbúi), vartill de bästa männen utvaldes.

165. Grinda, Spelviks sn, Rönö hd.

Pl. 73. Pl. 12: B. 809.

Litteratur: B. 809; L. 874; Ransakn. 1667—81; Peringskiöld, Ann. in vit. Theod. p. 470; Dybeck, Runa fol. II, s. 9; Runverser s. 172.

I *Ransakn.* säges runstenen vara »wijdh Ålfver ängen på Grinda ägor», i L. 874 i »Grinda hage, vid stensättningar». Stenen står nu rest invid Sö. 166 på en dikesren i gårdet, sydväst om Grinda gård invid gårdesgården till den beteshage, som i nordvästlig riktning ligger mellan runstenarna och landsvägen till Aspa.

Ämnet är gråsten, höjden 1,61 m, bredden vid foten 57 cm, i toppen tangerande nedre slinglinjen 51 cm, slingans bredd 7—9 cm.

Uti 13 s i 13—17 **stain** fortsättes övre staven 2,5 cm nedom mellanstreckets utgångspunkt men slutar 1,5 cm ovan nedre linjen. I 20—24 **hipin** finnes blott övre hälften av 21 i och i 22 **p** saknas övre staven. Mellan 28—31 **nafi**, och 32—36 **suais** saknas skiljetecken, efter **suais** är det svagt. Bistaven på 45 **r** i 44—49 **krikum** utgör en avsats i stenen; 49 **m** är svagt, övre staven kan nästan sägas fattas. Utan föregående skiljetecken följa därpå 50—53 **iuli**, vari 50 i står alltför nära 51 **u** för att kunna ha bistav till **Y k**, som man väntar, och så 54—59 **skifti**. Vänstra mittraden börjar kanske liksom den högra med kolon; i rungruppen 74—82 **krist unia** finns intet skiljetecken men kolon efter.

Inskriften är följande:

Slingan:					kuprun	:	raisti	:	stain	:	at	:	hipin	:	uar	:	nafi	:	suais	:	uar	:	han	:	Högra mittraden:				
					5		10		15		20		25		30		35		40										
:	i	:	krikum																										
	45		50		55								60		65		70		75		80								

Vänstra mittraden: : **kristr** : **hialb** : **ant** : **kristunia** :

I satsen **uar** : **nafi** **suais** »var brors(syster)son till Sven» underförstås subjektet ur det föregående **hipin**, jfr Ög. 180 Gammalkil: **hrulf** : **fapu** : **sin** : **uas** **kup**, Ög. 184 Sjögestad: **ifti** **pura** + **bupur** + **sin** + **uar** + **taupr** + . Att 50—53 **iuli** är felristning för **kuli**, dat. sg. av »guld», visar allitterationen med **krikum**, jfr utelämnandet av motsvarande runa i **uli** Sö. 163 Rycksta. I : **kristr** : **hialb** : **ant** : är **hialb** imp. »hjälp», vilken uppmaning motiveras genom 74—82 **krist uni a**, vars predikat är 79—81 **uni** 3 sg. pret. av fsv. **unna** »älska», som styr den ändelselösa dat. sg. **krist** och bestämmes av adv. **a** »alltid».

Översättning: Gudrun reste stenen efter Hidin, var brors(syster-)son till Sven. Var han i Grekland, guld skiftade. Kristus hjälp anden! Kristus älskade han alltid.

Sven är troligen densamme, som rest Sö. 136 Aspa.

Inskriftens slut utgör en halvstrof i fornyrdeslag:

*Var han ī Grikum,
gulli skifti.
Kriſtr hiælp and!
Kriſt unni ā.*